

Kommentarer til indspil fra Dansk Gartneri med titlen Udviklingsplan 2011

Jacobsen, Brian H.

Publication date:
2006

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):
Jacobsen, B. H. (2006). *Kommentarer til indspil fra Dansk Gartneri med titlen Udviklingsplan 2011*.
Fødevareøkonomisk Institut. FOI Udredning

FØDEVAREØKONOMISK INSTITUT

DEN KGL. VETERINÆR- OG LANDBOHØJSKOLE

1. februar 2006

Fødevareministeriet
Att: Departementschef Ib Byrge Sørensen
Holbergsgade 2
1057 København K

Jour. Nr. 23/4 - 01

Kommentarer til indspil fra Dansk Gartneri med titlen Udviklingsplan 2011

Fødevareministeriet bad den 2. december 2005 Fødevareøkonomisk Institut (FOI) om at give en overordnet vurdering af den diskussion om barrierer, som Dansk Gartneri efterfølgende har præsenteret i notatet "Indspil fra Dansk Gartneri - udviklingsplan 2011". I det følgende gives en række generelle kommentarer, idet det skal understreges, at en verificering af tallene vil kræve en egentlig analyse. En sådan analyse har FOI ikke gennemført.

Plantebeskyttelsesmidler

Det fremgår af notatet fra Dansk Gartneri, at gartnerierhvervet i dag har adgang til få plantebeskyttelsesmidler bl.a., fordi godkendelsen af de nye midler tager lang tid. I EU's nye forslag til oprettelse af klimazoner er Danmark indplaceret i den nordlige zone sammen med Norge og Finland. Erhvervet frygter, at kemikaliefirmaer vil nedprioritere midler udviklet til anvendelse i denne zone til fordel for den Centraleuropæiske zone. Der oprettes kun en zone for plantebeskyttelsesmidler til anvendelse i væksthuse.

FOI har ikke foretaget analyser af de økonomiske konsekvenser for frilandsgartneriet ved en placering i den nordlige klimazone. Det vurderes, at der ved overgangen til zoneopdeling vil være flere plantebeskyttelsesmidler til rådighed end i dag. Da godkendelserne vil gælde flere lande kunne dette betyde en hurtigere godkendelse end i dag. Det vurderes, at baggrunden for Dansk placering i den Nordiske zone kunne være, at godkendelsesprocedurer og antallet af godkendte pesticider svarer til det niveau, man fra Dansk side ønsker.

Om det er rigtigt, at kemikaliefirmaerne vil nedprioritere godkendelse i den nordlige zone vides ikke, hvorfor det ikke på nuværende tidspunkt er muligt at angive hvilke negative konsekvenser, der vil være ved en placering i den nordlige zone. Det kan dog ikke afvises, at der vil være en økonomisk betydning af at blive placeret i en anden klimazone end hovedkonkurrenterne på det europæiske marked for pottedplanter, herunder især Holland og Tyskland. Det vurderes, at et større udbud af midler vil kunne betyde, at der kan anvendes bedre midler (højere udbytte eller lavere omkostninger) uden at bekæmpelsesintensiteten nødvendigvis øges. FOI vil som del af myndighedsopgaverne for Fødevareministeriet i 2006 kigge nærmere på omkostningerne ved en indplacering i den nordlige zone i forhold til en placering i den europæiske zone. Der vil til den tid ske en nærmere vurdering i samråd med bl.a. Danmarks Jordbrugsforskning. En sådan analyse forudsætter, at fx det manglende udbytte kan kvantificeres. Den endelige indplacering i zoner forventes besluttet i juni måned i år.

Handelspolitik

Dansk Gartneri angiver, at toldsatter på op til 72% på visse produkter udgør en alvorlig hindring for eksporten til Norge. Der foreslås, at den Norske toldsats reduceres eller fjernes. For eksporten til USA ønsker Dansk Gartneri, at et forslag om import af julekaktus og påskekaktus til USA fremmes således, at der kan ske en eksport af disse planter.

For både USA, der i det væsentlige ikke tillader import af planter i vækstmedie, og Norge med høje toldsatter, er det udtryk for protektionisme. Med den øvrige liberalisering og globalisering af jordbrugsproduktionen bør der gøres en indsats for øget handel også for gartneriprodukterne.

Landdistriktspolitik

Dansk Gartneri anbefaler, at landdistriktsmidlerne anvendes til ny teknologi, der kan reducere omfanget af ensidigt gentaget arbejde, tunge løft m.m. Endvidere anbefaler Dansk Gartneri, at eksisterende ordninger, som innovationsordningen, strukturprojektordningen og yngre jordbruger ordningen videreføres. Dansk Gartneri ser gerne yngre jordbrugere ordningen udvidet til også at gælde selskabsformer.

FOI har i analyser af Landdistriktspolitikken set på indholdet og formålet. Det synes tydeligt, at ny teknologi, der gavner arbejdsmiljøet, vil falde inden for rammerne af landdistriktspolitikken. Samtidig vurderes det også, at de midler, der er til rådighed fra 2007, som følge af EU's seneste budget, ikke bliver så store som først antaget. Midlerne er i Danmark låst af tidligere forpligtigelser (MVJ-ordninger og økologi), hvorfor yderligere udbetalingsmuligheder kan være begrænsede. De økonomiske analyser kan understøtte valget af virkemidler, men hvilke ordninger, der prioriteres, er i sidste instans et politisk spørgsmål.

Finansiering

Dansk Gartneri angiver, at gartnere typisk kun kan få 20-årige lån, og at disse placeres inden for 50 pct. af ejendomsvurderingen, hvorfor restfinansieringen er et problem. Vækstkaution hører under Erhvervsministeriet, og er designet til at udvide adgangen til finansiering for mindre virksomheder. Vækstkaution deler lånerisikoen med et pengeinstitut, som så kan finansiere projekter, der er lidt dårligere sikrede. Dansk Gartneri anbefaler, at Vækstkaution får mulighed for også at anvende fondens midler inden for jordbrug.

FOI vurderer, at finansieringsvilkårene de seneste år generelt har været gunstige for jordbrugssektoren. Renten har været lav, og adgangen til lån har været god, da der er konkurrence om at få øget udlånet. For væksthusektoren har adgangen til belåning været mindre gunstig end for den øvrige jordbrugssektor. Gartnerierne har kun lidt jord og dermed ikke tilstrækkeligt af det, som realkreditlen opfatter som værdisikre aktiver. Derfor ydes kortere lån og også til en lav procentdel af ejendomsvurderingen, da væksthuse og installationer udgør en stor del heraf.

Forskning, udvikling og innovation

Dansk Gartneri er bekymret for omfanget af forskning inden for gartneri på KVL og DJF, der grundet de færre midler nærmer sig et kritisk minimum. Endvidere ønsker man, at der også fremover sikres et grundlag for Team Horticulture, der omfatter KVL og DJF. Af fremtidige forskningsbehov anføres:

- Videreudvikling af tiltag der kombinerer miljø- og samfundshensyn
- Forbedret produktkvalitet
- Videreudvikling af beslutningsstøtte- og informationssystemer

Endelig er Dansk Gartneri bekymret for evt. konsekvenser ved ændringer af vilkårene for tilbageførsel af tilskud i relation til innovationsloven.

Det er rigtigt, at forskningsmidler inden for landbrugs- og fødevaresektoren er blevet reduceret de seneste år. FOI er positiv overfor muligheden for yderligere økonomisk forskning inden for de gartnerirelaterede områder der er nævnt, såfremt det er muligt at finansiere disse.

Andre forhold

Dansk Gartneri har i en række andre notater fremhævet, at høje energipriser, mangel på kvalificeret arbejdskraft, samt højere aflønning til østarbejdere i Danmark end i andre Europæiske lande er et problem. Løsninger på dette ligger imidlertid uden for Fødevareministeriets regi og kommenteres derfor ikke i detaljer.

Dansk gartneri begrundes deres ønske om tilskud til energibesparende foranstaltninger med de stærkt stigende omkostninger til energi, der er et resultat af de høje energipriser, og den negative effekt heraf på erhvervets indtjening. Imidlertid forudsætter den negative effekt på indtjeningen, at forøgelsen af omkostningerne til energi ikke kan overvælttes på produktpriserne, hvilket man almindeligvis må forvente vil ske - i det mindste på lidt længere sigt, forudsat at priserne på energi forbliver på et højt niveau, og at producenterne i andre lande ligeledes er udsat for stigende omkostninger til energi. Som følge af klimatiske forskelle og forskelle i energipolitikken kan det dog ikke afvises, at høje energipriser bidrager til at forringe indtjeningen og konkurrenceevnen i dansk væksthushavsgartneri på længere sigt. Dansk Gartneri anfører, at detailkædernes øgede indkøbskraft er medvirkende til, at de høje energipriser ikke resulterer i højere forbrugerpriser. FOI har ikke analyseret dette nærmere.

FOI har kigget på den forventede udvikling i driftsresultat for gartnerier med væksthushavsgårde og potteplanter og finder, at driftsresultatet vil falde noget mindre end beregnet af DEG som følge af knap så drastiske stigninger i energiprisen og løbende effektivitetsforbedringer. Imidlertid er der ikke tvivl om, at driftsresultatet vil falde markant i forhold til 2004 - i følge FOIs beregninger til omkring 0 i 2006 for begge driftsformer (se bilag 1).

De beregnede driftsresultater for 2006, jf. *Dansk gartnerierhverv på katastrofekurs*, er lavere end det resultat, vore beregninger viser, men FOI er enig i, at hvis forudsætningerne holder, vil driftsresultatet falde kraftigt. Da energi- og arbejdsomkostningerne udgør en meget stor del af de samlede omkostninger, vil der her kunne opnås store reduktioner i omkostningerne ved at øge effektiviteten.

Gartnerier med væksthushgrønsager og pottedplanter*Forudsætninger i beregninger:*

Produktpriserne steg med 6 % for grønsager og 5 % for pottedplanter i 2005 og forudsættes uændrede i 2006.

Priserne på energi er 50 % højere i 2006 end i 2004, og energiforbrug er uændret.

Timelønnen stiger med 4 % i hvert af årene 2005 og 2006, men forventede produktivetsforbedringer vil medføre 2 % færre timer hvert af årene.

Øvrige omkostninger er skønnet uændrede på baggrund af små forventede prisstigninger som kompenseres af tilsvarende produktivetsforbedringer.

Resultat*Væksthushgrønsager:*

Driftsresultatet falder fra 326.000 kr. i 2004 til ca. 0 kr. i 2006. (DEG: -273.000 kr.)

Pottedplanter:

Driftsresultatet falder fra 211.000 kr. i 2004 (der var det dårligste resultat i mange år) til ca. 20.000 kr. i 2006. (DEG: -246.000 kr.)

Prisudviklingen for produkterne i 2006 kendes ikke. Givet den voldsomme omkostningsstigning forekommer det dog mere sandsynligt med prisstigninger end med prisfald. Det gælder, at bedre produktpriser i 2006 såvel som større produktivetsfremgang vil kunne forbedre resultatet. Modsat er effekten af stigende renteniveau ikke indregnet.

Der er kun taget hensyn til effekten af strukturudviklingen blandt gartnerierne for så vidt, at de skønnede effektivetsforbedringer i et vist omfang kan være et resultat af bortfald af de mest ineffektive gartnerier. Det forventes, at gartneriernes gennemsnitsstørrelse vil stige i perioden fra 2004 til 2006, hvilket vil påvirke regnskabsresultaterne. Det skal således nævnes, at resultatet set for det enkelte gartneri kan udvikle sig mere negativt end for sektoren som helhed, hvis det ikke er muligt at gennemføre de effektiviseringer, der er indregnet i analysen.

Hvis der sammenlignes til andre driftsformer inden for jordbruget, så er det ikke specielt usædvanligt med driftsresultater i den nævnte størrelsesorden. Heltidsbedrifter med svin har i årene 2003 og 2004 haft negativt driftsresultat med hhv. -179 tkr. og -16 tkr.